

Джусь Микита

Науковий керівник – канд. істор. наук Лапченко А.С.

Державний біотехнологічний університет

ПОСТУПОВА ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОНОМІЇ ЦАРИЗМОМ У ПРОЦЕСІ ПІДПИСАННЯ ДОГОВІРНИХ СТАТЕЙ НА ПРАВЛІННЯ МІЖ ГЕТЬМАНАМИ УКРАЇНИ І ЦАРСЬКИМ УРЯДОМ

Після приєднання Лівобережної України до Московської держави в середині XVII століття, українські гетьмани змушені були укладати договірні статті з царським урядом, що визначали характер їхньої влади та взаємини між Гетьманщиною і Московською державою. На початку договірні статті зберігали відносну автономію України, але поступово права гетьманів обмежувалися. Цей процес поступової ліквідації автономії був зумовлений прагненням московських царів посилити централізовану владу та ліквідувати будь-які автономні утворення в імперії.

Першим важливим кроком до обмеження автономії Гетьманщини стало підписання Березневих статей 1654 року гетьманом Богданом Хмельницьким. Ці статті визнавали автономію Гетьманщини, але закріплювали залежність від московського царя в питаннях зовнішньої політики. Водночас внутрішні справи залишалися під контролем гетьмана.

З часом Московська держава почала втручатися в управління Гетьманщиною. Після смерті Хмельницького, нові гетьмани, зокрема Іван Брюховецький і Петро Дорошенко, були змушені укладати нові угоди з царем, які поступово звужували права гетьманської адміністрації. Брюховецький, наприклад, підписав Московські статті 1665 року, які обмежували зовнішню політику України і зобов'язували гетьмана підкорятися царському

управлінню в Києві. Далі, після поразки шведсько-українського союзу під Полтавою, гетьман Іван Мазепа намагався захистити автономію Гетьманщини, але був зраджений. Його наступник Іван Скоропадський підписав Решетилівські статті 1709 року, які ще більше обмежували гетьманську владу та запроваджували прямий контроль царського уряду над

Гетьманщиною. У 1722 році була створена Малоросійська колегія, яка фактично підпорядкувала гетьманську адміністрацію московським чиновникам.

Процес поступової ліквідації української автономії царизмом був зумовлений прагненням Московської держави до централізації влади та усунення будь-яких ознак самоврядування на підконтрольних територіях. Хоча початкові договори між гетьманами та царем визнавали певну автономію, поступово права гетьманів обмежувалися. Це призвело до остаточного знищення української автономії в середині XVIII століття і перетворення Гетьманщини на звичайну частину Російської імперії.

Коваленко Антон Миколайович

Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Воронянський О.В.

Державний біотехнологічний університет

СУБ'ЄКТНІСТЬ СУВЕРЕНІТЕТУ

Суб'єктність суверенітету вже майже 500 років обговорюється науковцями з різних сфер. Однак, попри тривале вивчення, ключові питання залишаються відкритими, що вказує на складність цього явища. Це не дивно, адже з кожним новим дослідженням відкриваються нові аспекти, які вимагають більш комплексного підходу. Наприклад, якщо раніше основний фокус був на тому, кому належить суверенітет і хто може його обмежувати, то останнім часом все більше уваги приділяється тому, що саме визначає спроможність суб'єкта реалізувати цей суверенітет.

Метою цієї статті є вивчення питання суб'єктності суверенітету з урахуванням того, як саме вона реалізується в сучасних умовах. Простими словами, суб'єктність суверенітету – це